#୫୦ ଏକାଦଶୀ ନିବନ୍ଧ

୦୫-ଅଗଷ୍ଟ-୨୦୨୫

ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଭାଗ-୩

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌର ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ମହାରାଜ

ପବିତ୍ରରୋପିଣୀ ଏକାଦଶୀ | ତପ୍ତ ଜୀବନମ୍ ପ୍ରକାଶନ

ପ୍ରତିଷ୍ଠା (ଭାଗ - ୩)

ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବାଘିନୀ ସଦୃଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଥାତ୍ ଲାଭ, ପୂଜା, ନାମ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତ୍ୟାଗ କରିଛି, ତେବେ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ସେ ବୈଷ୍ଣବ ପଦବାଚ୍ୟ । ଯଦି ଜଣେ ବୈଷ୍ଣବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆକାଂକ୍ଷା କରେ ବା ଆଶାପୋଷଣ କରେ ତେବେ ସେ ଲାଭ, ପୂଜା, ନାମ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ରୂପକ ବ୍ୟାଘ୍ରର ଜାଲରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଛନ୍ଦି ହୋଇପଡେ । ଏହି ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିବିନୋଦ ଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି -

'କନକ କାମିନୀ' 'ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବାଘିନୀ'
ଛାଡିୟାଛେ ଯା'ରେ ସେଇ ତ' ବୈଷ୍ଣବ ।
ସେଇ ଅନାସକ୍ତ, ସେଇ ଶୁଦ୍ଧଭକ୍ତ
ସଂସାର ତଥାୟ ପାୟ ପରାଭବ ॥
ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ଭୋଗ, ନାହି ତଥା ରୋଗ
ଅନାସକ୍ତ ସେଇ, କି ଆର କହବ ।
ଆସକ୍ତି-ରହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସହିତ
ବିଷୟ ସମୂହ ସକଲି ମାଧବ ॥
ସେ ଯୁକ୍ତ ବୈରାଗ୍ୟ, ତାହା ତ' ସୌଭାଗ୍ୟ
ତାହାଇ ଜଡେତେ ହରିର ବୈଭବ ।
କୀର୍ତ୍ତନେ ଯାହାର, ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ଭାର
ତାହାର ସମ୍ପତ୍ତି କେବଳ କୈତବ ॥

(ଦୁଷ୍ଟ ମନ, ତୁମୀ କିସେର ବୈଷ୍ଣବ? – ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭକ୍ତିସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ୱତୀ ଗୋସ୍ୱାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ)

ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପ୍ରାପ୍ତି ଆଶାରେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, କୀର୍ତ୍ତନ କରୁଛି, ଯାହା ଶୂକରୀର ବିଷ୍ଠା ସଦୃଶ । ବୈଷ୍ଣବେର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଶୂକରୀର ବିଷ୍ଠା । ଏ ଶୂକରୀ ବିଷ୍ଠା ପଛରେ ଯିଏ ଧାଏଁ ସେ ବୈଷ୍ଣବ ନୁହେଁ, ତାର କୀର୍ତ୍ତନ କେବଳ କୈତବ, ସେ କେବଳ ଠକାମି କରୁଛି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମ ଆମ୍ଭର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ।

ଅଶୋକ ଅଭୟ ଅମୃତ ଆଧାର
ତୋମାର ଚରଣ ଦ୍ୱୟ ।
ତାହାତେ ଏଖନ ବିଶ୍ରାମ ଲଭିୟା,
ଛାଡିନୁ ଭବେର ଭୟ ॥
(ଆତ୍ମନିବେଦନ ଭଜନ – ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିବିନୋଦ ଠାକୁର)

କୃଷ୍ଣ ପାଦପଦ୍ମରେ ଆଶ୍ରୟ ନିଅ, କନକକାମିନୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପରେ ବିଦୁରିତ ନ' ହେଲେ ଗୁରୁସେବାର ସ୍ୱରୂପ ନିଜର ରୂପ ବୁଝିବାରେ ଭ୍ରମ ହେବ । ଆମ୍ଭର ଜଡ ମନ ହୋଇଥିବାରୁ କେବଳ ଭୌତିକ ଭାବନା ଉଦ୍ରେକ ହେବ । ତେଣୁ ଏହି ଦିବ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ଚେତନା ଜଡ ବସ୍ତୁ ଜ୍ଞାନ ହେବ । କୌଣସି ପ୍ରକାର ଭୌତିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବନାହିଁ । ଏହା ଚତୁର୍ଥ ମାନର କଥା, ଆମ୍ଭର ଭାବନା ତୃତୀୟ ମାନର । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବା ନାହିଁ । ଜୀବ ଅନାଦି କାଳରୁ ଯେଉଁ ଅନର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ, ତାହା ବିଦୁରିତ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଉଛି ଗୁରୁସେବା । ଅନେକ ସମୟରେ କନକକାମିନୀ ସହଜରେ ବର୍ଜନ କରାଯାଇପାରେ, ପରନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଅନର୍ଥ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଯେଉଁ ଅନର୍ଥଟିକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ ତାହା ହିଁ ପରମ ଅନର୍ଥ - ଯାହା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ।

ସର୍ବ ତ୍ୟାଗେ ଇପ୍ୟହେୟାୟଃ ସର୍ବାନର୍ଥ ଭୁବଶ୍ଚ ତେ

କୁର୍ଯ୍ୟୁଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠାବିଷ୍ଠାୟାଃ ଯତ୍ନମସ୍ପର୍ଶନେ ବରମ୍ ॥

(ହରିଭକ୍ତିବିଳାସ ଶ୍ଳୋକ)

ସର୍ବ ତ୍ୟାଗ କରି ସୁଦ୍ଧା ଯାହା କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ ତାହା ସମସ୍ତ ଅନର୍ଥର କାରଣ, ତାହା ହେଉଛି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷ୍ଠା । ତାହା ଯେପରି ସ୍ପର୍ଶ ନ' ହୁଏ ସେ ବିଷୟରେ ଯତ୍ନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁ କଥା ଆଚାର୍ଯ୍ୟମାନେ କହିଛନ୍ତି । କେହି କେହି ମହାଜନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଶୂକରୀର ବିଷ୍ଠା ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । 'ବିଷ୍ଠା' ଅପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଓ ପରିତ୍ୟାଗର ବସ୍ତୁ, ପରନ୍ତୁ ତାହା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା କେତେକ ଜୀବ ବିଶେଷ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ତାହା ହେଉଛି ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ବସ୍ତୁ - ଯେପରି କୁକୁର, ଶୂକର । କୁକୁର, ଶୂକରମାନେ ଅସାର ଭାଗକୁ ସାର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପଛରେ ଜଣେ ଧାଇଁଲେ ସେମାନେ ଶୂକରୀର ବିଷ୍ଠା ଭକ୍ଷଣ କରନ୍ତି । ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସାର ଜିନିଷ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଲୋକ ଯେତିକି ଧାର୍ମିକ ହେବା ନିମିତ୍ତ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ *ଅନର୍ଥମର୍ଥମ୍ ଭାବ ନିତ୍ୟମ୍* କହି କହି ଅର୍ଥକୁ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି, *କାଃ ଯୋଗ କାନ୍ତା କଃସ୍ତେ ପୁତ୍ର* କହି କହି ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ର ମଧ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି । ତଥାପି ସେ ଯେ କାମିନୀ କାଞ୍ଚନ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ତ୍ୟାଗୀ ହୋଇଛନ୍ତି – ଏ ଗର୍ବଟି ପରିତ୍ୟାଗ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । "ଆମ୍ଭେ ବଡ ତ୍ୟାଗୀ, ଆମ୍ଭ ଭଳି କିଏ ତ୍ୟାଗୀ ଅଛି? ଆମ୍ଭେ ଏମିତି କରିଦେଇଛୁ, ସେମିତି କରିଦେଇଛୁ" – ଏହି ଅଭିମାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବାଳକଠାରୁ ବୃଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ମନୁଷ୍ୟଗଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲୋଭରେ ନିଜର ପ୍ରାଣକୁ ମଧ୍ୟ ତୁଚ୍ଛ କରିଥାନ୍ତି । ଯଶ ଲୋଭରେ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରଗଣ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରି ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଛନ୍ତି, ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରୁଛନ୍ତି, ସମ୍ମାନ ଲୋଭରେ ଇଂଗ୍ଲିଶ ଚ୍ୟାନେଲରେ ସନ୍ତରଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚାଲୁଅଛି, ଆଟଲାଣ୍ଟିକ ମହାସାଗରରେ ସନ୍ତରଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚାଲୁଅଛି - ଏ ସବୁ ଯଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ ଆଶାରେ କରାଯାଉଛି । ସଲିଳ ସମାଧି ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆକାଂକ୍ଷାରେ ପରମତ୍ତ ହୋଇ କେତେକ ଲୋକ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି । ବହୁ ଲୋକ କରତାଳି ଦେଇ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରିବେ, ସହିଦ ହୋଇଗଲେ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରଖୁଛନ୍ତି, ଇତିହାସରେ ନାମ ଲେଖା ହେବ । ଏତାଦୃଶ ଆଶାରେ ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତି ବିରୋଧରେ ଅଭିଯାନ କରି କାରାବରଣ ମଧ୍ୟ ଭୋଗୁଛନ୍ତି, ଏପରିକି ଆଧୁନିକ ସନ୍ତ୍ରାସବାଦ ମଧ୍ୟ ଏକ ମହାସମସ୍ୟାର ପ୍ରତୀକ ରୂପରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଛି । ତା'ର ମୂଳରେ ରହିଛି ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଆଶା ଓ ପ୍ରେରଣା । ମଣିଷ ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ଯଶର ଫଳ

ଭୋଗ ନ'କରି ମୃତ୍ୟୁରେ ଗୌରବ ଲାଭର ଆଶା କରି ଜୀବନବୀମା କରିପକାଉଛି, ଏ ଜୀବନରେ ନ ମିଳିଲେ ବି ମରିଗଲେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ, ମରିଗଲା ସିନା ହେଲେ ଏ କାମଟା କରିଛି । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏତେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ । କାମିନୀ କାଞ୍ଚନ ପ୍ରହାର ଦୌଡ ବା ପରମାୟୁ ମଣିଷର ଜୀବନକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପରନ୍ତୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚିରହିଥାଏ । ସେଥିନିମନ୍ତେ ଜାଗତିକ ନୀତିବାଦୀଗଣ କୁହନ୍ତି – "*କୀର୍ତ୍ତିର୍ଯସ୍ୟ ସଃ ଜୀବତି*", ଏହି ନୀତିରେ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ହୋଇ ମନୁଷ୍ୟ ଆତ୍ମବଳି ଦେବା ପାଇଁ କୁଣ୍ଠିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଦିଓ ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ଯଶର ଫଳ ଭୋଗ କରିପାରିବ ନାହିଁ, ତଥାପି ବିଲକ୍ଷଣମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ କାଳରେ ସେ ଯଶ ହେବ, ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଗଲେ ସୁଦ୍ଧା ଆସିବ - ଏହି ମାନସିକ ଭୋଗରେ ପ୍ରମତ୍ତ ହୋଇ ଯଶ କ୍ରୟ କରିବା ନିମିତ୍ତ ମୃତ୍ୟୁ ପଣ କରୁଛି । ଏହି ପ୍ରକାର ପ୍ରେରଣାରେ ପ୍ରମତ୍ତ ହୋଇ କେହି ଗ୍ରନ୍ଥକର୍ତ୍ତା, ସାହିତ୍ୟିକ, କବି, ଶିଳ୍ପୀ, ସମୁଦ୍ରର ଅତଳଗର୍ଭର ସନ୍ଧାନକାରୀ, ଏଭରେଷ୍ଟ ଶୃଙ୍ଗର ଅଭିଯାନକାରୀ, ଉତ୍ତର ମେରୁ, ଦକ୍ଷିଣ ମେରୁ ଆବିଷ୍କାରକାରୀ, ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁବହୁଳ ଅରଣ୍ୟରେ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହା ମୂଲ୍ୟହୀନ । ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ମହାରାଜ କହୁଛନ୍ତି -

"ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ତୁଚ୍ଛ ଅଭିମାନ ଚଳାଇ ପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବୈଦିକ ଶାସ୍ତ୍ରର ପାଠକ କେତେବେଳେ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରହକୁ ଯିବାର କୃତିତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ନାହିଁ"।

ଏପରିକି ମାନବ ପାରମାର୍ଥିକ ପଥର ପଥିକ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ସୁଦ୍ଧା ଲାଭ ପୂଜା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆଦି ଅନର୍ଥରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ମୋହ ଗ୍ରସ୍ତ ବୋଲି ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ । କାମିନୀ କାଞ୍ଚନ ତ୍ୟାଗୀ ଫଲ୍ଗୁ ବୈରାଗୀ ଏହା ବୁଝିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ବୈରାଗୀର ବେଶ ନିଏ, ବହିର୍ବାସ ବସନ ତ୍ୟାଗ କରେ, ବ୍ରଜରେ ବୁଲି ବୁଲି ମାଧୁକରୀ କରି ଭୋଜନ କରେ, ଧାତୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ପର୍ଶ କରେନି, ଶିଷ୍ୟ କରେନି, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରେନି, କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ଦିନରୁ ଅଧିକ ଦିନ ରୁହେନି, ବାହ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଃସଙ୍ଗ, ନିଷ୍କିଞ୍ଚନ, ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତ୍ୟାଗ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଏଥିନିମିତ୍ତ ସନାତନ ଗୋସ୍ୱାମୀ ପ୍ରଭୁ କହିଛନ୍ତି, ଯିଏ ସବୁ ତ୍ୟାଗ କରି ସୁଦ୍ଧା ଯାହା ତ୍ୟାଗ କରାଯାଇନାହିଁ ଅଥଚ ଯାହା ସମସ୍ତ ଅନର୍ଥର ଜନନୀ ତାହା ହେଉଛି "ପ୍ରତିଷ୍ଠାଶା" । ପାରମାର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି କଥା ଶୁଣିଲେ ଜଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ମତ୍ସରତାର ଜନ୍ମଭୂମି । ପରର ଉତ୍କର୍ଷ ଉନ୍ନତି ଯେ ସହ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ମତ୍ସର ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟର ଉନ୍ନତି ହେଲେ, ଅନ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲେ, ନିଜର ଆପେକ୍ଷିକ ଜଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ପରିମାଣଟି ମ୍ଳାନ ହୋଇପଡେ । ସୁତରାଂ ଅନ୍ୟର ପ୍ରଶଂସା ଶ୍ରବଣ କଲେ କଷ୍ଟ ହୁଏ । ଆର୍ଥିକ କ୍ଷେତ୍ର ଦୂରେ ଥାଉ, ପାରମାର୍ଥିକ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶର ଅଭିନୟ କରି ଅନ୍ୟର ପାରମାର୍ଥିକ ଉନ୍ନତିର କଥା ଶୁଣିଲେ କାହାର କାହାର ବକ୍ଷରେ ଶେଳ ବିଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ । ଯେତେବେଳେ କାହାର ଏପ୍ରକାର ଚିତ୍ତ ପ୍ରଣୋଦିତ ହୁଏ, ତାହା ହେଲେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ତାହାର ହୃଦୟରେ ବୈଷ୍ଣବୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲେଶ ମାତ୍ର ଉଦିତ ହୋଇନାହିଁ । ହୃଦୟ ଜଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇଛି, କାରଣ ଭାଗବତ ଧର୍ମ ବା ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମ ନିର୍ମତ୍ସର ସାଧୁମାନଙ୍କର ଧର୍ମ ।

ଧର୍ମଃ ପ୍ରୋଜ୍-ଝିତ କୈତବୋଽତ୍ର ପରମୋ ନିର୍ମତ୍ ସରାଣାଂ ସତାଂ ବେଦ୍ୟମ୍

(ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମ୍ ୧.୧.୨)

ପରମ ନିର୍ମତ୍ସର ସାଧୁ ଯିଏ ସେହିଁ ଏହି ଭାଗବତ କଥା ବୁଝିପାରିବେ, ଅନ୍ୟ କେହି ବୁଝିପାରିବେ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ଗୁରୁଭ୍ରାତା ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଗୁରୁଭ୍ରାତାର ପାରମାର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି କିମ୍ବା ହରିଗୁରୁସେବାରେ ଅଧିକତର ଉନ୍ନତି ଶୁଣି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟଥିତ ଏବଂ ମ୍ଳାନ ହୋଇପଡେ, ସେଠାରେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ ଯେ ଜଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପିଶାଚୀ ଦୁଷ୍ଟା ଶ୍ୱପଚ ରମଣୀ ତାହାର ହୃଦୟ ଅଧିକାର କରିଛି । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିବିନୋଦ ଠାକୁର ପଦ୍ୟାବଳିରେ ଲେଖିଛନ୍ତି -

କପଟତା ହଇଲେ ଦୂର,   ପ୍ରବେଶ ପ୍ରେମେର ପୁର,
ଜୀବେର ହୃଦୟ ଧନ୍ୟ କରେ ।
ଅତଏବ ବହୁ ଯତ୍ନେ   ଆନିବାରେ ପ୍ରେମରତ୍ନେ
କାପଟ୍ୟ ରାଖହ ଅତି ଦୂରେ ॥
ଶୁନ ମନ, ନିଗୂଢ ବଚନ ।
ପ୍ରତିଷ୍ଠାଶା ଧୃଷ୍ଟାଧମ,   ଚଣ୍ଡାଳିନୀ ହୃଦେ ମମ
ଯତକାଳ କରିବେ ନର୍ତ୍ତନ ॥
କାପଟ୍ୟାଦି ଉପପତି,   ନ ଛାଡିବେ ମମ ମତି
ଶ୍ୱପଚିନୀ ଯାହେ ହୟ ଦୂର
ତଦର୍ଥେ ଯତନ କରି,   ପ୍ରଭୁ ପ୍ରେଷ୍ଠ ପଦ ଧରି
ସେବା ତୁମି କରହ ପ୍ରଚୁର ॥
ତେହିଁ ପ୍ରଭୁ ସେନାପତି,   ବିକ୍ରମ କରିୟା ଅତି,
ଶ୍ୱପଚିନୀ ସଙ୍ଗ ଛାଡାଇୟା ।
ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମଧନେ   ଦିବେ କବେ ଅକିଞ୍ଚନେ
ବଲେ ଭକ୍ତିବିନୋଦ କାଁଦିୟା ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌର ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ମହାରାଜ